

Graham Greene, stoleté výročí jeho konverze (1926)

Uznávaný anglický spisovatel Graham Greene konvertoval ke katolictví ve 22 letech. Hlavní vliv na něho měla zbožnost jeho první manželky, taktéž konvertitka. Celý život se musel vypořádávat s nálepkou „katolický spisovatel“: „Mnohokrát jsem byl nucen prohlásit, že nejsem katolický spisovatel, ale spisovatel, který je navíc katolík“. O sto let později stojí za to mu věnovat pozornost.

28.01.2026

Když byl mladý, tj. v sedmdesátých letech minulého století, Graham Greene (1904 - 1991) byl jednou z hvězd literárního nebe v Evropě. Nejenže napsal dvacet pět románů, ale byl také například scenáristou skvělého filmu Carola Reeda ‚Třetí muž‘ (1949), který je považován za mistrovské dílo filmové historie.

Krom toho napsal navíc Greene řadu novel, divadelních her a dokonce i děl pro dětské čtenáře. Nejprve pracoval jako novinář v deníku The Times, ale brzy se začal věnovat výhradně literatuře a zároveň cestoval po světě v rámci různých misí jako špion ve službách britské tajné služby MI6.

Jeho osobní život byl vždy stejně tak chaotický jako životy mnoha postav

jeho románů. Před několika lety jsem si znovu přečetl román, který považuji za jeho nejlepší: „Moc a sláva“ (1940). Četl jsem ho a recenzoval v mládí, ale když jsem si ho teď přečetl znovu, mnohem více na mě zapůsobil příběh odpadlého kněze, který obětuje svůj život za druhé uprostřed vzpoury cristeros v Mexiku.

Jak napsal Charles Moeller, „z hlediska víry je to Greeneovo nejvýznamnější dílo“ (Literatura XX. století a křesťanství, I, 370).

„Katolický spisovatel“

Greene napsal dvě autobiografické knihy, které stojí za přečtení pro všechny, kteří se zajímají o psanou formu: A Sort of Life (1971) a Ways of Escape (1980), v nichž se bohatě mísí literatura a život. Snad nejvýznamnější událostí v jeho životě „katolického spisovatele“ – která je popsána v obou knihách –

bylo odsouzení knihy ‚Moc a sláva‘ v roce 1950 a rozhovor o tom s papežem Pavlem VI. o několik let později: „Metody cenzury jsou vždy podivně nekonzistentní. V 50. letech mě kardinál Griffin předvolal do westminsterské katedrály, kde mi sdělil, že můj román ‚Moc a sláva‘, vydaný několik let předtím, byl odsouzen Inkvizičním soudem a že kardinál Pizzardo požaduje určité změny, které jsem samozřejmě, a doufám zdvořile, odmítl provést. [...] Rozhovor skončil náhle a na rozloučenou mi dal kopii pastýřského listu, který byl přečten v kostelech jeho diecéze a v němž bylo moje dílo implicitně odsouzeno. Později, když mi papež Pavel VI. řekl, že mezi mými romány, které četl, byla i ‚Moc a sláva‘, jsem mu odpověděl, že Inkviziční soud tuto knihu odsoudil. On, který byl mnohem liberálnější než kardinál Pizzardo, mi odpověděl: ‚Některé části vaší knihy budou vždy vadit

určitým katolíkům, ale tím se netrapte.‘ Rada, kterou nebylo těžké dodržovat.“ (Una especie de vida, str. 70)

Způsob života

Potom co popsal své obrácení v roce 1926 (str. 141-146), vypráví v té samé knize, že v 50. letech přestal chodit ke svátostem, ale považoval se za člena tzv. Cizinecké legie církve, která bojuje ve svém zájmu, i když se s ní zcela neztotožňoval: „Později se můžeme zatvrdit vůči formě zpovědi a být skeptičtí i vůči sobě: možná se jen napůl snažíme dodržovat sliby, které jsme dali, až nám neustálé neúspěchy a okolnosti našeho soukromého života znemožní učinit další sliby; a mnozí z nás zpověď a přijímání zanechávají, aby se jen přihlásili do Cizinecké legie církve a bojovali za město, jehož již nejsme plnohodnotnými občany.“ (str. 145-146)

Je známo, že v posledních letech svého života Greene svátosti opět přijímal, z rukou galicijského kněze Leopolda Durána, s nímž navázal hluboké přátelství a s nímž mezi lety 1976 a 1989 podnikl četné cesty po Španělsku, které v roce 1982 vyústily v jeho knihu Monseñor Quijote.

Perspektiva povolání

Když Graham Greene ve své knize ‚Jedna z možností života‘ popisuje svůj křest v roce 1926, naznačuje po mnoha rozhovorech s otcem Trollopem, redemptoristickým knězem - který byl v mládí hercem - a s nímž se spřátelil, že jeho obrácení bylo způsobeno touhou přizpůsobit se své přítelkyni, která byla katoličkou. Na konci kapitoly však přidává odstavec, který vybízí k zamyšlení:

„Jasně si pamatuji, jaké pocity jsem měl, když jsem vycházel z katedrály [potom, co byl pokřtěn]: necítil jsem

žádnou radost, jen temnou úzkost. Udělal jsem krok s výhledem ke svému budoucímu manželství, ale teď se mi pod nohama země hroutila já se bál, kam mě ten příval může odnést. Co když v sobě objevím [...] touhu stát se knězem? V tu chvíli mi to nepřipadalo nemožné. Teprve teď, po více než čtyřiceti letech, se mohu usmívat nad nereálností svých obav a zároveň cítit smutnou nostalgii po nich, protože jsem ztratil více, než jsem získal, když se strach nenávratně stal minulostí.“ (str. 146)

Je působivá hloubka jeho doznání a nádherný způsob, jak ji popsal: v Greeneově díle jsou literatura a život úzce propojeny. Možná proto stojí za to ho číst i dnes.

Jaime Nubiola

[www.omnesmag.com/
actualidad/graham-greene-en-
el-centenario-de-su-
conversion-1926/](http://www.omnesmag.com/actualidad/graham-greene-en-el-centenario-de-su-conversion-1926/)

.....

pdf | dokument generován automaticky
z [https://opusdei.org/cs-cz/article/
graham-greene-stolete-vyroci-jeho-
konverze-1926/](https://opusdei.org/cs-cz/article/graham-greene-stolete-vyroci-jeho-konverze-1926/) (14.03.2026)